

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/123/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313210025
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8313210025.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a sudkýň JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v právnej veci žalobkyne O. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. XXX/XX, K., proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Mliekarenská 10, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 5C/285/2013-50 zo dňa 13.03.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Victoria, rozhodcovský súd v Žiline, so sídlom Vojtecha Tvrdého 793/21, Žilina sp. zn. RK-PC-779/13 zo dňa 15.04.2013. Zároveň odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu Victoria, rozhodcovský súd v Žiline, so sídlom Vojtecha Tvrdého 793/21, Žilina sp. zn. RK-PC-779/13 zo dňa 15.04.2013 do právoplatného skončenia konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku vedeného na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5C/285/2013.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 53 ods. 1 až 5, § 54 Občianskeho zákonníka, § 40 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Konštatoval, že žalobkyňa podala žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku v 30-dňovej lehote odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku. Súd z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba je dôvodná, pretože rozhodcovská zmluva je súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú žalovaný v rámci svojej podnikateľskej činnosti používal v prípadoch uzatvorenia zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Dojednanie rozhodcovskej zmluvy je neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle článku 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 ako aj z hľadiska všeobecnej charakteristiky neprijateľnej podmienky uvedenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nekalou. Preto súd žalobe vyhovel. Z rovnakých dôvodov vyhovel aj návrhu na odklad vykonateľnosti predmetného rozhodcovského rozsudku s poukazom na to, že odklad vykonateľnosti má dočasný charakter viazaný na právoplatnosť rozhodnutia vo veci samej a má aj preventívny charakter spočívajúci v snahe predísť vzniku škôd ako aj ďalších sporov medzi účastníkmi konania.

Proti rozsudku sa v celom jeho rozsahu v zákonnej lehote odvolal žalovaný. Namietal odňatie možnosti konať pred súdom, keď súd zjavne ani len neposúdil vyjadrenie žalovaného, v dôsledku čoho je rozhodnutie aj s poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 171/2005 nepreskúmateľné. Konštatoval nesprávny výklad ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka prvostupňovým súdom a nezaobranie sa jeho argumentáciou ohľadom tohto ustanovenia. Z jeho znenia je totiž zrejmé, že

ustanovenia, ktoré nevyžadujú v rámci dojednaní rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nie sú neprijateľné. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je zmätočné, pretože súd spomína nejakú rozhodcovskú doložku, avšak v tomto prípade bola právomoc rozhodcovského súdu založená samostatnou rozhodcovskou zmluvou. S poukazom na stanovisko generálneho advokáta vo veci C-453/10 ako aj názor ústavného sudcu JUDr. W. G. vo veci I. ÚS 547/2012 uviedol, že aj ochrana spotrebiteľa má svoje limity. Predmetná rozhodcovská zmluva obsahuje poučenie o tom, že nemusí byť uzavretá a tiež, čo je jej dôsledkom. Podľa výkladu prvostupňového súdu by bolo zrejme irelevantné, či je alebo nie je písomná, pretože výklad vychádza z toho, že spotrebiteľ nevie, čo podpisuje, ničomu nerozumie. Z rozsudku sa javí, že pre spotrebiteľa je vhodnejšie, aby nikdy a za žiadnych okolností nečítal ním podpísované dokumenty. Vo vzťahu k charakteru individuálneho dojednaní rozhodcovskej zmluvy žalovaný konštatoval, že žalobca mohol vlastným úkonom ovplyvniť existenciu rozhodcovskej zmluvy a teda aj obsah vzájomného vzťahu. Rozhodcovská zmluva nebola podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o revolvingovom úvere a dlžník nebol povinný ju uzatvoriť. Rozhodcovská zmluva preto spĺňa charakter individuálneho dojednaní a nemôže byť neprijateľnou podmienkou.

Žalovaný ďalej uviedol, že pokiaľ prvostupňový súd konštatoval, že ako dodávateľ nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, tak žiadne zákonné ustanovenie mu *expressis verbis* takúto povinnosť nestanovuje. Ak súd poukázal na § 90 ods. 3 zákona č. 492/2009 Z.z. o platobných službách, tak toto ustanovenie nie je aplikovateľné na žalovaného a navyše toto poučenie vykonal v bode 3 rozhodcovskej zmluvy. Rozhodnutie je nepreskúmateľné tiež v tom smere, že rozhodcovské konanie má mať podľa neho iné zásady ako občianske súdne konanie, avšak súd žiadnu odlišnosť neuviedol. Konanie pred rozhodcom prebehlo písomne, čo je prípustné aj pred všeobecným súdom a iné zásady rozdielne nie sú. Pravidlá rozhodcovského konania sú pritom rovnako publikované ako všeobecný právny predpis, a teda sa stávajú dostupnými pre každého, koho sa týkajú.

Z uvedených dôvodov žalovaný žiadal napadnutý rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania, alternatívne žiadal rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uplatnil si právo na náhradu trov konania vo výške 83,87 eur.

Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadřila.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 24.06.2014 a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Odvolací súd na náležité a presvedčivé odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v celom rozsahu poukazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Čo do odvolacích námietok zo strany žalovaného však považuje za potrebné doplniť ďalšie dôvody na potvrdenie správnosti rozsudku súdu prvého stupňa.

Podľa § 52 ods. 1, 3 a 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech

spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Žalovaný v odvolaní namietal, že v prejednávanej veci bola právomoc rozhodcovského súdu založená samostatnou rozhodcovskou zmluvou (nie vo forme rozhodcovskej doložky), ktorá navyše nebola podmienkou uzatvorenia „hlavnej“ zmluvy o revolvingovom úvere, že táto zmluva bola individuálne dojednaná a nie je v rozpore s ustanovením § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012.) Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola je možná aj za stavu, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne si vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

Vychádzajúc z obsahu predmetnej rozhodcovskej zmluvy (v spise na č.l. 16) je zjavné, že jediné skutočnosti, ktoré sa do rozhodcovskej zmluvy dodatočne dopisovali (tzn. tie, ktoré neboli vopred formuláravo pripravené dodávateľom), boli: číslo zmluvy, údaje o dlžníkovi (meno, priezvisko, adresa trvalého bydliska a dátum narodenia), deň a miesto podpisu zmluvy a podpisy zmluvných strán. Samotný obsah a jednotlivé náležitosti rozhodcovskej zmluvy boli vopred pripravené dodávateľom (žalovaným) a žalobkyňa ich nemohla ovplyvniť. Na tejto skutočnosti nič nemení ani tvrdenie žalovaného, že v zmysle znenia rozhodcovskej zmluvy táto nemala byť podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o revolvingovom úvere (t.j. „hlavnej“ zmluvy). Toto vyhlásenie je totiž nevýrazne zakomponované do ostatného spolu 28 riadkového textu rovnako ako aj prehlásenie, že dlžník bol poučený o dôsledkoch uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy. Táto skutočnosť vzbudzuje pochybnosti o tom, že žalobkyňa sa skutočne oboznámila s obsahom rozhodcovskej zmluvy a následkami jej uzavretia, čo ešte umocňuje to, že zmluva bola podpísaná v rovnaký deň (zrejme zároveň) ako zmluva o revolvingovom úvere, a teda nie v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale už na samom začiatku zmluvného vzťahu, kedy jej spotrebiteľ nemusel prikladať vyšší význam, keď jeho vôľa smerovala primárne k uzavretiu hlavnej zmluvy a získaniu úveru.

Pokiaľ žalovaný v odvolaní uviedol, že v tomto prípade rozhodcovská zmluva nie je v rozpore s ustanovením § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, pretože nenúti spotrebiteľa podriaďiť sa rozhodcovskému konaniu, tak odvolací súd uvádza, že z jej znenia síce vyplýva, že spory medzi účastníkmi zmluvného vzťahu nemusia byť riešené len v rozhodcovskom konaní, ale aj v súdnom konaní, ide ale len o zdanlivú alternatívu, pretože výber spočíva na žalobcovi, ktorým je v drvivej väčšine prípadov práve veriteľ. Ten evidentne sleduje riešenie sporov práve v rozhodcovskom konaní, čo je

aj dôvod, pre ktorý rozhodcovskú zmluvu naformuloval. Pokiaľ ide o problematiku tzv. nevýhradnej rozhodcovskej doložky (čo je aj tento prípad), tak prvostupňový súd dostatočne odôvodnil, prečo predmetnú rozhodcovskú doložku (zmluvu) považoval za neprijateľnú (konkrétne na str. 4 až 6 odôvodnenia napadnutého rozsudku), s čím sa odvolací súd plne stotožňuje.

Záver prvostupňového súdu postačujú na konštatovanie ich správnosti odvolacím súdom.

Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky odvolací súd navyše vidí tiež v geografickom faktore v zmysle judikatúry. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť cca 300 km na rozhodcovské konanie (K. - E.) je odradzujúca. (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 - C-244/98 Océano Grupo Editorial).

Vo vzťahu k zásadám konania pred rozhodcovským súdom (čo sa priamo týka aj vzdialenosti sídla rozhodcovského súdu od bydliska spotrebiteľa) žalovaný v odvolaní uviedol, že rozhodcovské konanie prebehlo písomnou formou, čo je možné aj v prípade konania pred všeobecným súdom. Odvolací súd konštatuje, že je pravdou, že aj konanie pred všeobecným súdom môže prebehnúť „písomnou formou“ - všeobecný súd môže napr. vo veci rozhodnúť aj formou platobného rozkazu, kedy sa vzdialenosť bydliska spotrebiteľa od sídla dlžníka javí byť na prvý pohľad irelevantná. Občiansky súdny poriadok ako všeobecný právny predpis upravujúci občianske súdne konanie však priznáva účastníkom aj také práva, ktoré sú dostupnejšie účastníkovi (spotrebiteľovi), ak je sídlo orgánu rozhodujúceho o jeho právach a povinnostiach (súdu) z hľadiska dostupnosti bližšie k jeho bydlisku. Takýto účastník napr. môže bez zvýšených výdavkov na cestovné študovať súdny spis, alebo napr. bez výdavkov na poštovné robiť podania priamo do podateľne súdu.

Žalovaný v odvolaní ďalej uviedol, že medzi konaním pred rozhodcovským súdom a konaním pred všeobecným súdom nie sú s výnimkou písomnosti konania žiadne rozdielne zásady. S tým sa však v prejednávanej veci nemôže odvolací súd za žiadnych okolností stotožniť. Vychádzajúc zo znenia rozhodcovského rozsudku sp. zn. RK-PC-779/13-LP je zrejmé, že rozhodcovský súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania a bez vyjadrenia žalobkyne (v konaní pred rozhodcovským súdom žalovanej) len na základe tvrdení žalobcu (v tomto konaní v pozícii žalovaného) v žalobe a predložených dôkazov s tým, že žalovaná (v tomto konaní v pozícii žalobkyne) proti takémuto rozhodnutiu môže podať v lehote 10 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku tzv. „žalobnú odpoveď“. Pre porovnanie s konaním pred všeobecným súdom je takýto spôsob rozhodovania možné považovať za ekvivalent rozhodovania vo veci platobným rozkazom (§ 172 a nasl. O.s.p.) a „žalobnú odpoveď“ za ekvivalent „odporu proti platobnému rozkazu“. Už len zo samotného znenia poučenia v rozhodcovskom rozsudku je možné konštatovať, že pri takomto rozhodovaní je žalovaný (spotrebiteľ) v znevýhodnenom postavení oproti situácii, že by bolo vo veci rozhodované všeobecným súdom vo forme platobného rozkazu. V prvom rade pravidlá konania pred rozhodcovským súdom umožňujú žalovanému spotrebiteľovi brániť sa proti uplatnenému nároku v lehote 10 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku formou žalobnej odpovede. Naproti tomu v prípade rozhodovania všeobecným súdom vo forme platobného rozkazu sa môže žalovaný spotrebiteľ brániť podaním odporu v lehote až 15 dní od doručenia platobného rozkazu (§ 172 ods. 1 O.s.p.). Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že lehotu 10 dní považuje za dostatočnú v porovnaní s inými lehotami pre procesné úkony (napr. 3 dni na námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu, 8 dní na podanie odporu proti trestnému rozkazu, 3 dni na podanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia). K tomu ale musí odvolací súd uviesť, že v tomto prípade je uplatnený nárok vyplývajúci z občianskoprávneho sporu (nejde o trestné konanie), a preto oprávnený porovnáva neporovnateľné. Navyše, v trestnom konaní odpor proti trestnému rozkazu alebo sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia nemusia byť odôvodnené a nie sú ani predmetom poplatkovej povinnosti. Vo vzťahu k lehote na podanie námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu odvolací súd poznamenáva, že v tomto prípade nejde o uplatnenie nároku zo zmenky. Navyše, zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou nie je prípustné (§ 5a ods. 1 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa).

Čo je ale markantnejší rozdiel z hľadiska možnosti procesnej obrany spotrebiteľa je to, že kým v prípade konania pred rozhodcovským súdom je „žalobná odpoveď“ spotrebiteľa spoplatnená, v prípade konania pred všeobecným súdom je spotrebiteľ od poplatkovej povinnosti za podaný odpor priamo zo zákona oslobodený (§ 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch). V poučení rozhodcovského rozsudku je uvedené, že žalovaný je spolu s podaním žalobnej odpovede povinný zaplatiť poplatok za žalobnú odpoveď a v prípade, že ho nezaplatí, súd síce na žalobnú odpoveď prihliadne, avšak v konečnom rozhodnutí mu bude môcť byť uložená povinnosť tento poplatok zaplatiť priamo rozhodcovskému súdu a uvedené rozhodnutie bude riadnym exekučným titulom. Podľa názoru odvolacieho súdu je takéto poučenie spôsobilé odrádzať spotrebiteľov od obrany proti rozhodnutiam rozhodcovského súdu vydaných bez možnosti spotrebiteľa vyjadriť sa k samotnému návrhu (vydaných len na základe tvrdení dodávateľa).

Je síce pravdou, že prvostupňový súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku samotným konaním pred rozhodcovským súdom výslovne nezaoberal, uvedeným konštatovaním ale odvolací súd upozornením na vyššie uvedené okolnosti vyvracia výslovnú námietku žalovaného uvedenú v odvolaní, že medzi konaním pred rozhodcovským súdom a konaním pred všeobecným súdom nie sú s výnimkou písomnosti konania žiadne rozdielne zásady. Ide teda len o podporný dôvod k už vyššie uvedeným správnym záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy z dôvodu, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve.

Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-243/08 Pannon).

Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom aj na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 -C-244/98 Océano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom).

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p..

Prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí opomenul rozhodnúť o trovách konania, čo ale v tomto prípade nebránilo odvolaciemu súdu rozhodnúť vo veci samej. O trovách konania vrátane odvolacieho konania rozhodne po vrátení veci prvostupňový súd.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.